

Nr 68.

Av herrar **Osberg** och **Wallerius**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag i statsverkspropositionen om indragning av en fyrbiträdesbefattning vid Väderöbods fyrplats.

Under riksstatens 10:e huvudtitel, handelsdepartementet, finnes bl. a. upptaget indragning av en fyrbiträdesbefattning vid Väderöbods fyrplats. (Sid. 36.) Som motiv härför framhålles, att nu, sedan fyrplatsen fått en bättre och sjövärdigare motorbåt samt telefon, har vistelsen därstädes väsentligt därigenom underlättats. Detta är riktigt, men det är att beakta, att Väderöbod ej förr fått sådant färdsmedel, ehuru den torde ha det svåraste läget bland alla svenska fyrar, med undantag av Gotska Sandön, men där är också en man mera anställd än på Väderöbod. Nämda färdsmedel är en stor lättnad i tillvaron för personalen på en fyrplats, jämfört med förr i tiden, men denna lättnad är i och för sig högst behöfvlig då det gäller detta fall. Utom det avlägsna, oskyddade läget ute i Skagerack, där alla vindar åstadkomma ett upprört hav, har fyren sin plats på ett mindre skär, som sjön går vilt över, och där särskilda anordningar måst göras för att husen skola stå kvar.

Om än proviantering för en längre tid måste ske på en sådan plats, så är det ju erforderligt att då och då erhålla landförbindelse, och vid sådana tillfällen, med undantag möjligen för högsommaren, är det icke rådligt att mindre än två man begiva sig ut i en liten motorbåt på så lång färd över öppet hav. Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle endast en man bli kvar på platsen vid sådana tillfällen. En fyrs säkerhet får dock under inga omständigheter äventyras. Och dock har det många gånger hänt vid fyrarna, både vid de större och de mindre, att endast en man fått tjänstgöra under flera dygn, då har i regel hjälp med vaktgöringen erhållits genom personalens husfolk.

Detta är dock en sak, som man ej bör räkna med vid bemanningen av en fyr. En f. d. befattningshavare vid Väderöbod har intygat, att han kan erinra sig en höst, då båten låg iland för storm fem gånger. Därav ett par gånger flera dagar. Sedan stormen bedarrat sökte fyrmästaren angöra kranen, men båten kastades då av en svår sjö högt upp på berget, där personalen medelst taljor lyckades bärga densamma. Att icke både båt och besättning gingo förlorade, ansågo de som ett underverk.

Man torde också få räkna med, att vid de mest isolerade och svår-

belägna fyrarna en eller två man av personalen kunna få ligga kvar i land för otjänligt väder, särskilt under höst- och vintertiden, då också en hastig omväxling i isförhållandena kan förorsaka det. Vid en annan svårbelägen fyr har det t. o. m. hänt att två man fått ligga kvar i land under flera veckor.

Nu har bl. a. framhållits, att genom väderlekstjänsten t. ex. varning i tid utgår, men trots vetenskapliga grunder torde både erfarenhet och statistik visa, att ett verkligt förutseende här är vanskligt att åstadkomma.

Vidare har anförts, att personalen genom telefon står i förbindelse med de närbelägna Väderöarna. Detta är tacknämligt, men om hjälp därifrån skulle kunna påräknas, så är det ju en första förutsättning att platsen kan angöras, men detta kan endast ske i särskilt gott väder, emedan den är i saknad av hamn. Men likaväl torde hjälp kunna erhållas vid kritiska tillfällen genom lotskaptenen, emedan det finnes telefon, om nämligen vädret tillåter att sätta båt i sjön, men för sådant arbete, såväl som för att passa på vid kranen då hemvändande båt anländer, behövs mycket väl två man på platsen.

En annan sak, som icke synes ha tagits med i räkningen, är sjukdomsfall, som nödvändiggör, att personalen blir oförminskad på denna plats. Den råa havsluften därute är långtifrån hälsosam, och sjukdomar, även med dödlig utgång, ha förekommit. Det kan sålunda inträffa, att den ensamme där ute på fyrplatsen kan bli sjuk, och då blir fyrens skötsel helt överlämnad åt personalens husfolk, vilket icke kan vara rådligt, då det t. ex. fordras vana att sköta luxluset. En annan följd av sjukdom är, att de måste försöka skaffa ut läkare. Kostnaden för sådant blir vanligtvis relativt stor, och som fyrpersonalen icke har förmånen av kostnadsfri läkare- och sjukvård, så får den söka ombesörja sådant med platsens tjänstebåt, såvitt det icke kan ske genom lotskaptenens försorg. Ävenså förekomma resor för rena familjeangelägenheter, och ju större familjerna äro, desto oftare blir det anledning att företaga en landresa.

Det är säkerligen med vetskap härom, som *lotskaptenen*, vilken ju är den som mest är i kontakt med fyrpersonalen, påyrkat, att bemanningen å Väderöbod skall bibehållas.

Den föreslagna indragningen anses som en besparingsåtgärd. Ehuru indragning av personal i dessa arbetslöshetens tider näppeligen torde kunna i sin helhet anses som någon besparing ur statssynpunkt, då staten och kommunen ändå måste försörja så många människor som äro utan arbete, borde åtminstone i stället för det nu föreslagna, att ett extra biträde skulle anställas endast under semestertiden, 90 dagar, detsamma anställas för hela året.

Med en avlöning av 6 kr. pr dag bleve härigenom en besparing varierande mellan 259:— och 850:— kronor pr år, jämfört med ordinarie

fyrbiträdes avlöningsförmåner. Det önskvärda bättre bostadsutrymmet för fyrvaktaren och fyrbiträdet kunde likväl härigenom åstadkommas genom relativt små förändringskostnader, enär ett extra biträde, som i regel är ungt, hade tillräcklig bostad med ett av köken.

I anslutning till vad sålunda anförts, i överensstämmelse med från fyrpersonalens förening ingiven skrivelse, få undertecknade härmed hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag, evad det avser personalminskning vid Väderöbods fyrplats. Men om det befinnes, att någon ändring bör ske, denna då måtte begränsas till att en extra befattningshavare anställas i stället för det ena fyrbiträdet.

Stockholm den 20 januari 1932.

Oscar Osberg.

Adolf Wallerius.
